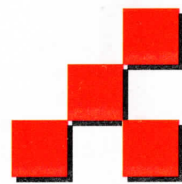

BOBOVAC

GODINA X.

LIST VAREŠKIH HRVATA

BROJ 111

VAREŠ

OŽUJAK 2004.

Cijena 1 KM • 4 Kn

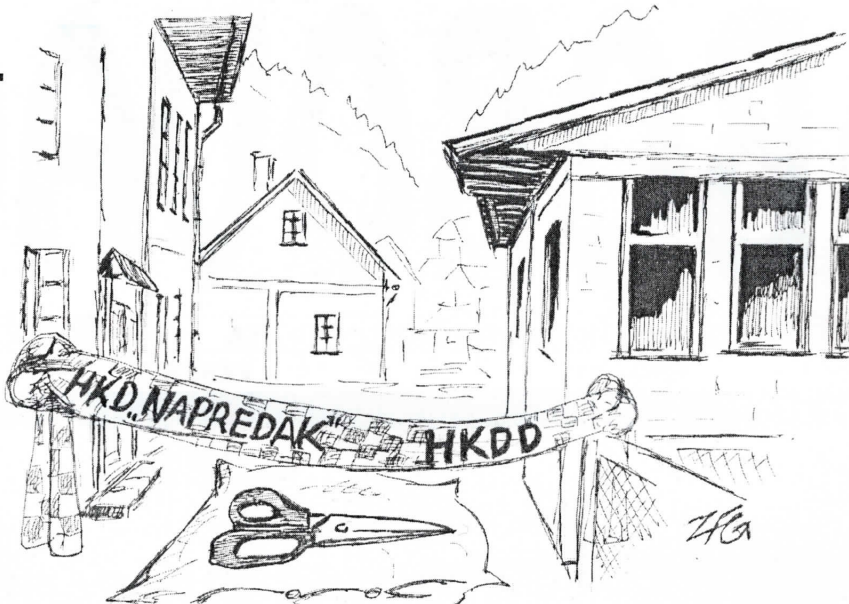
Za inozemstvo 1 €

Ponekad se u razdoblju od mjesec dana nakupi toliko događaja i nesreća koje potresu svijet da ih nije lako ni nabrojiti. Prisjetimo se samo eksplozije vlaka u Iranu, potresa u Maroku ili masakra nad šiitima u Iraku. Svaki od njih odnio je na stotine ljudskih života. Strašna se tragedija dogodila i u Vitezu gdje je, prema indicijama, iz još neutvrđena razloga majka iz pištolja usmrtila dva maloljetna sina, a zatim i sebe. No, u našoj se zemlji dogodio i stravičan zrakoplovni udes koji je sve prethodno potisnuo u drugi plan.

Samo je jedna minuta leta dijelila mali zrakoplov makedonske vlade od slijetanja na pistu zračne luke u Mostaru kad je nestao s radarskog zaslona. U njemu se nalazilo 9 putnika, među kojima i makedonski predsjednik **Boris Trajkovski**. Svi su poginuli. I svi su oni službeno proglašeni mrtvima prije nego je i locirano mjesto pada zrakoplova! A sve zasluge za nastalu zbrku u potrazi pripisuju se SFOR-u, premda su njegovi pripadnici najsuvremenije opremljeni, i prije polaska u bosanskohercegovačku misiju obvezatno poučeni upravljanju krizama. Kako se doista moglo dogoditi da se za zrakoplovom traga na posve suprotnoj lokaciji (u našem bi slučaju to odgovaralo potrazi po Pajtovu Hanu za zrakoplovom koji je pao u Ponikvama!)? Kad su svjedoci iz stolačkog sela Rotimlje, ponad kojeg se inače srušio i zapalio makedonski zrakoplov, dobili priliku da progovore, oni su kazali da se SFOR tu vrzmao kobnoga jutra u vrijeme nakon nesreće. To je u javnosti dočekano kao krunski dokaz da je SFOR nešto krio. Od početka su pod sumnju pali nedodirljivi kontrolori leta koji su navodili zrakoplov, čak se špekuliralo da su nedugo poslije incidenta prebačeni kući u Francusku, a gnjev javnosti na sebe je navukao i nadobudni glasnogovornik SFOR-a, i to toliko da bi ga skupa sa stolicom na kojoj sjedi mnogi rado katapultirali u njegovu Kanadu. Pripadnici Stabilizacijskih snaga ponijeli su se na način kako u svojim zemljama nikad ne bi, no to im se čini dopuštenim u okruženju u kome žive "glupi, primitivni Balkanci".

Ušlo se u noć tijekom koje su se specijalne postrojbe policijskih snaga oba naša entiteta zaputile u Hercegovinu, i drugoga dana uju-

IZMEĐU 2 BROJA

tro, nakon svega sat i pol samostalne potrage, "Balkanci" su pronašli dijelove olupine i tijela stradalih putnika. Očekuje se kako će tajnu ove tragedije najposlije rasvijetliti tzv. crne kutije. A međunarodna konferencija o investiranju u BiH, na koju pokojni predsjednik prijateljske, jednako siromašne i etnički posvađane Makedonije nikad nije stigao, održana je unatoč njegovoj pogibiji kao i činjenici da su svoj dolazak otkazali brojni važni sudionici. Osim što je ispala bezuspješna, tako se konferencija pokazala donekle i skandaloznom.

Grad Sarajevo za tren se našao u središtu svjetske pozornosti kad je proteklog mjeseca obilježena dvadeseta obljetnica od one olimpijske bajke. No, sâm način na koji je obilježena, kao i tko ju je obilježavao, posebna su priča. Danas se u ovoj zemlji ni obična obljetnica ne može održati bez dnevno-političkih konotacija. No, još je veća, iako interna, dnevno-politička brazda zaorana kroz glavnu ulicu u glavnom gradu otkako se vode polemike o zaslugama bivšeg vođe naroda u Jugoslaviji i bivšeg bošnjačkog lidera, te o tome tko od njih treba dobiti veći komad te ulice. Zbog za današnje Sarajevo neočekivano jakoga glasa onih koji su za **Tita**, stalno se provode nove i nove ankete ne bi li bar neka donijela prevagu **Alije** nad **Josipom**. Klub **Izetbegovićevih** čak je u jednoj anketi lansirao pitanje puno revolta: "Da li ste za to da se Sarajevo preimenuje u Titograd?!" Pa, i tome se našao izvjestan broj pobornika...

O BiH se na međunarodnom planu ovaj put može govoriti u kontekstu izlaganja Visokog predstavnika za BiH pred Vijećem sigurnosti UN-a. Kratko i jasno:

tempo reformi užasno je sporo! Primanje BiH u Partnerstvo za mir s takvim je izgledima kao kad netko skače s krova na krov pa se jedva uspije uhvatiti za oluk. Britanski lord **Paddy Ashdown** također je ukazao na sve češće političke igrarije odgovornih, povezujući to s kampanjom za lokalne izbore. Mnogo toga zaista već ukazuje da će ovo biti još jedna "godina ugroženih naroda".

S obzirom na to kako su tekle stvari oko imenovanja državnog ministra obrane, nemoguće je otići se dojmima da i međunarodnoj zajednici odgovara odgoda prijma BiH u PpP. Pošto je BiH u paketu sa Srbijom i Crnom Gorom, gdje se u zadnje vrijeme stvara vrlo nepovoljna politička klima, to će i naša zemlja pričekati. Državni premijer **Adnan Terzić** već je u tome pronašao za sebe i svoju vladu mogući izgovor. A nakon što je prvobitno predloženo **Branku Steviću** s kandidaturom za ministra učinjena medvjeda usluga, pa na vidjelo izašla njego-

va mutna ratna prošlost, i nakon što je **Dragomir Dumić** kao drugi kandidat SDS-a iz sličnih razloga sâm odustao, čini se da će biti treća sreća. U trenutku dok ovo pišemo, kao kandidat koji je već provjeren kod OHR-a, spominje se relativno poznati **Nikola Radovanović**.

Pravi cirkuski obrat dogodio se oko smjene predsjednika Vlade Federacije **Ahmeta Hadžipašića**. Uz primjedbe na preglasavanje, za njegovu smjenu založio se HDZ, ali ga SDA sada odlučno brani. No, nitko više ne sumnja da se ovi partneri nakon malo zabave za male ekrane neće opet pomiriti, po onoj dječjoj:

mir, mir, nitko nije kriv... Osim narod koji to trpi.

Na području Zeničko-dobojskog kantona već danima traje štrajk prosvjetnih radnika, a djeca se nauživaše neočekivanog raspusta. Ministar **Sreto Tomašević** teško da zna kako će s time izići na kraj. U našoj općini načelnika **Hamdu Fatića**, koji je dakle Bošnjak ali iz SDP-a, SDA je stavila na muke tako što su kapitalni projekti za ovu godinu predviđeni za obnovu ili izgradnju infrastrukture dodijeljeni samo bošnjačkim selima. Načelnik nije baš suglasan, a od ove nepoštene igre distancirao se i bivši vijećnik SDA **Amir Musa**. Glas Hrvata slabo se čuo... No, možda su Hrvati u nekoj drugoj općini, poput Žepča recimo, opet na dobitku.

Pozitivna je vijest da je stara vareška jezgra dobila napokon Hrvatski dom, nekoć poznatiji kao **Soca**. Tako su, već uz poklade, brojne vareške *mačkare* isprobale novi prostor. **B**

— IZ ŽUPNIH MATICA —

VAREŠ **Umrli:** Ivo Batvić (1927.), Jelena Klarić rođ. Božić (1928.), August Pavlić (1945.), Frano Krištić (1935.), Viktorija Grabovac rođ. Josipović (1929.), Mijo Malbašić (1919.), Julij-Mijo Semunović (1929.), Anica Antunović-Jelić (1920.), Antonija Kuhar rođ. Milanovski (1939.).

VIJAKA **Kršteni:** Marija Ilić (Josipa i Suzane).

Vjenčani: Romeo Miočević i Mirela Pavić.

Umrli: Pero Antunović (1923.), Bernadica Bruža rođ. Andrić (1922.), Kata Kokorović (1949.), Franciska-Adelhajda Miletović rođ. Lekić (1922.), Anđela Franjkić (1929.), Lucija Vidović rođ. Kokorović (1924.).

"Bobovac" su financijski potpomogli **Herta Kovač** s Pala sa 20 KM i **Davorko Mijatović** iz Oftringena (Švicarska) sa 100 KM, na čemu im uredništvo toplo zahvaljuje.

Fotografija na naslovnici: **J. Klarić**

OTVORENO PISMO IZ VIJAKE

Savjet Mjesne zajednice Vijaka krajem siječnja uputio je otvoreno pismo o stanju u Vijaci visokim državnim dužnosnicima, veleposlanicima i predstavnicima međunarodne zajednice. Na taj se način željelo izraziti nezadovoljstvo mnogim neriješenim pitanjima (zdravstvo, komunikacije, školstvo, nepostojanje televizijskog signala i sl.). Pismo je, među ostalima, upućeno tadašnjem predsjedatelju Predsjedništva BiH **dr. Draganu Čoviću**, predsjedniku Federacije BiH **Niki Lozančiću**, veleposlanicima Republike Hrvatske i SAD u BiH **dr. Josipu Vrbošiću** i **Cliffordu Bondu**, Visokom predstavniku u BiH **Paddyju Ashdownu**, općinskom načelniku **Hamdi Fatiću**, te na adrese Regionalnog ureda OHR-a u Tuzli i Hrvatske radiopostaje "Bobovac". Prva reakcija pristigla je od strane predsjednika Federacije BiH. On je 4. veljače 2004. g. primio izaslanstvo Mjesne zajednice Vijaka na čelu s **Čedomirom Jurkićem**. U gotovo dvosatnom razgovoru razmotreni su svi problemi koji tište Vijake. Dogovoreni su i neki konkretni oblici pomoći. Predsjednik Lozančić sa zadovoljstvom je prihvatio poziv da posjeti Vijaku čim mu se za to ukaže prilika.

ODRŽANA 28. SJEDNICA OPĆINSKOG VIJEĆA

Prva sjednica Općinskog vijeća Vareš u ovoj godini, inače 28. po redu, održana je 5. veljače. Na dnevnom se redu našlo 9 točaka, a razmatrani su, među ostalim, prijedlog programa rada Općinskog vijeća Vareš za 2004. godinu, prijedlozi odluka o sigurnosti prometa na cestama, o prosječnoj konačnoj građevinskoj cijeni metra četvornog korisne stambene površine u državnom vlasništvu za 2003. godinu, o raspisivanju referenduma o osnivanju Mjesne zajednice Kadarići, te o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnim pristojbama. Sjednica će ostati upamćena po iznimno konstruktivnom radu vijećnika. Najviše polemike izazvala je dopuna informacije o stanju napajanja električnom energijom na području općine Vareš, a opći je zaključak da je stanje u ovoj oblasti sve lošije, te da žurno treba zakazati sastanak s odgovornima iz Elektroprivrede BiH. Općinskom se vijeću dopisom obratio i Provincijalat školskih sestara franjevkri Krista kralja iz Sarajeva. Tim je pismom zatražen povrat njihove imovine (ukupne površine 1.670 m²). Podsjećamo, svoje djelovanje u Varešu pripadnice toga reda počele su još 1936. i u Varešu su bile prisutne sve do 1949., kada su dobile naredbu tadašnjih vlasti da napuste zgradu. Sestre franjevke svoju imovinu u Varešu traže još od 1999. godine, a odgovor je uvijek bio da još nije donesen zakon o restituciji. Konačno, na spomenuti dopis svi su vijećnici, bez obzira na stranačku i nacionalnu pripadnost, reagirali pozitivno i izglasovali rješenje o vraćanju prava korištenja predmetne imovine. U ime Provincijalata, Općinskom je vijeću zahvalila sestra **Celina Vidak** koja je istaknula da će zgrada biti renovirana i iskorištena u odgojno-socijalne i karitativne svrhe.

"ART COMPANY" U VIJACI

Već dugo traju pokušaji Savjeta MZ Vijaka da se riješi pitanje pokrivenosti toga područja kvalitetnim televizijskim signalom. U tom cilju, Vijaku su 7. veljače posjetili predstavnici poduzeća "Art company" iz Kiseljaka, koje u Varešu održava

PRIREDILA DANIJELA PAVLIĆ

sustav kableske televizije. Gospoda **Antonio Beus** i **Mario Bradara** razgovarali su s domaćinima o mogućnostima postavljanja uređaja za primanje tv signala. U dogledno vrijeme njihovi će tehničari izaći na teren i snimiti situaciju, nakon čega bi se trebalo znati kakve su mogućnosti za rješenje toga problema.

DONALD HAYS POSJETIO VAREŠ

Naš je grad 11. veljače posjetio prvi zamjenik Visokog predstavnika u BiH, veleposlanik **Donald Hays**. Veleposlanika Haysa i kantonalnog premijera **Nedžada Polića** u zgradi Općine dočekali su općinski načelnik **Hamdo Fatić** te predsjednici političkih stranaka i njihovih vijećničkih klubova. "Došao sam u Vareš kako bih s premijerom Polićem i općinskim načelnikom razgovarao o razvoju ovoga grada. Danas sam vidio vrlo jasne potencijale. Pokušat ćemo promovirati ekonomske regionalne planove i razvijati aktivnosti koje se odnose na privatizaciju i razvoj regije", kazao je veleposlanik Hays. Istaknuo je i svoju zabrinutost zbog velikog broja nezaposlenih, posebno mladih, koji sve glasnije razmišljaju o odlasku iz zemlje. Visoki je gost posjetio i poduzeće DI "Zvijezda". Direktor **Ljubo Kasapović** ukazao je na činjenicu da u tom poduzeću trenutno radi svega nekoliko radnika i to na osiguranju objekata kako bi se spasila i sačuvala imovina. Ocijenjeno je da je loše provedena privatizacija uzrok sadašnjih problema DI "Zvijezda". Nakon toga uslijedio je posjet poduzeću "BBM Amfibolit" i Tvornici rezervnih dijelova.

RAZGOVORI O EKONOMSKOJ PROBLEMATICI

Na inicijativu Regionalnog ureda UNHCR-a iz Tuzle, 12. je veljače u općinskoj zgradi održan sastanak na kojem se raspravljalo o ekonomskoj problematici na području naše općine. Sastanku su nazočili šef ureda UNHCR-a iz Tuzle **William Tarpai**, koordinatorica **Besima Fejzić**, predstavnik UMCOR-a **Faris Hadžihajdjić**, općinski načelnik **Hamdo Fatić**, donatelnik **Čedomir Jelić**, pomoćnik načelnika za prostorno uređenje i obnovu **Ermin Musa**, stručna suradnica za poljoprivredu **Jadranka Radoš** te predstavnici udruženja privrednika-poduzetnika, pčelara i poljoprivrednih proizvođača. Na početku sastanka gosp. Tarpai upoznao je nazočne o otvaranju Regionalnog centra UNHCR-a u Tuzli te o vidovima pomoći UNHCR-a u 2004. godini, a sve s ciljem povezivanja poljoprivrednih proizvođača iz Vareša s njihovim kolegama iz drugih općina, boljeg protoka informacija, potpore privatnom sektoru i uopće radu s povratnicima. Predstavnik UMCOR-a govorio je o dosadašnjim aktivnostima te organizacije u Varešu, te je za naredno razdoblje najavio ulaganje od cca 170.000 KM. Na sastanku je posebno istaknuta potreba restrukturiranja budući da se donedavno u Varešu živjelo uglavnom od rada u industriji. Svi su se sudionici složili da je potrebno raditi na edukaciji i uvjeriti ljude da se od poljoprivrede može pristojno živjeti, tim više što na području naše općine za to postoje svi preduvjeti.

PRIVATIZIRANA TVORNICI REZERVNIH DIJELOVA

U sjedištu Agencije za privatizaciju Zeničko-

dobojskog kantona 20. je veljače potpisan ugovor o kupoprodaji većinskog državnog kapitala u Tvornici rezervnih dijelova d.d. Vareš (TRD). Predmetom prodaje, kojoj je prethodila neuspješna tenderska prodaja, bio je kapital u nominalnom iznosu od 1.010.629,65 KM. Za najbolju ponudu proglašena je ona talijanske tvrtke "Siderimpes" srl. Via Bellini, Gorizia, kojom je postignuta cijena od 10.000 eura. Talijanski se kupac obvezao zadržati svih 166 radnika te u narednom trogodišnjem razdoblju s popisa poduzeća uposliti 120 u prvoj, 130 u drugoj i 140 radnika u trećoj godini. Kupac je dužan sačiniti program zbrinjavanja viška uposlenih radnika i izvješće o tome dostaviti kantonalnoj agenciji. Investicije koje treba realizirati u naredne tri godine planirane su u ukupnom iznosu od 650.000 KM. Za osiguranje izvršenja investicija kupac je obavezan dostaviti bankarsku garanciju. Kupac se također obvezao da će zadržati postojeću djelatnost TRD-a u razdoblju od najmanje 36 mjeseci.

SVEČANOST U HRVATSKOM DOMU

U nazočnosti brojnih gostiju, među kojima su bili veleposlanik Republike Hrvatske u BiH **dr. Josip Vrbošić**, opunomoćeni ministar u veleposlanstvu Republike Hrvatske **mr. Ivan Velimir Starčević**, načelnik općine Žepče **Mato Zovko** i predsjednik Hrvatskoga katoličkog dobrotvornog društva **don Anto Jelić**, u obnovljenom Hrvatskom domu (Soca) organizirano je prigodno pokladno druženje. Sredstva za obnovu u iznosu od 100.000 kuna osigurala je Vlada Republike Hrvatske iz fonda za pomoć Hrvatima u BiH, dok je Vlada Federacije BiH izdvojila 32.000 KM, uglavnom u građevnom materijalu. Elektrodistibucija Hrvatske zajednice Herceg-Bosna donirala je 5.000 KM, a svoju je pomoć dala i Općina Žepče. Većinu radova najvećim su dijelom izveli mještani (preko 5.000 radnih sati), a pripadnici Vojske Federacije pomogli su pri uklanjanju ruševina. Gostima je u prepunoj dvorani na pomoći zahvalio predsjednik organizacijskog odbora za izgradnju **Zdravko Marošević**. Nazočnima se obratio i veleposlanik Vrbošić: "Dovršjenjem ovoga doma vi gradite svoju budućnost u Varešu. Želim vam da i na drugim objektima koje ćete graditi pokažete ovakvo zajedništvo i ljubav. Hrvatsko će veleposlanstvo nastojati i dalje pomagati, i vjerujem kako ćemo se i ubuduće sastajati u ovako lijepim prigodama". Tijekom kulturnog dijela programa nazočne su zabavljali tamburaški orkestar i folklorna sekcija HKDD-a.

POKLADNE ZABAVE

I ovogodišnji pokladni dani protekli su veselo. Tradicionalna povorka prodefilirala je kroz grad na pokladnu subotu, 21. veljače, a potom su se mnogi Varešani okupili na zabavnoj večeri u Hrvatskom domu. Tu su zabave upriličene i u dane 22. i 23. veljače. Mjesna zajednica Pogor u suradnji s Forumom žena organizirala je 21. veljače u tamošnjem Domu kulture veliko pokladno sijelo i maskenbal. Izabrane su najbolja ženska i muška maska te najkompletnija ženska i muška narodna nošnja, a pobjednici su dobili prigodne nagrade. Vrijedne su Pogoranke posjetiteljima osigurale mnogo ukusnih pokladnica — krafni. Žene Mjesne

zajednice Priči organizirale su pokladno sijelo u nedjelju 22. veljače u domu na Pričicama i tom prigodom predstavile tradicionalne pokladne svatove. Očevci su 23. veljače maskenbal organizirali u vareškom restoranu "Centar" budući da je njihov dom još u izgradnji. Na pokladni utorak, 24. veljače, u Vijaci je organizirana tradicionalna igranka s narodnim običajima tog kraja i čuvenom "žutom žabom".

NEUSPJELA IZVANREDNA SJEDNICA

Odluka Vlade Zeničko-dobojskog kantona, prema kojoj su sredstva za ovogodišnja kapitalna (?) ulaganja na području naše općine uglavnom namijenjena sredinama u kojima žive Bošnjaci, izazvala je brojne reperkusije. Zbog toga je, na prijedlog općinskog načelnika **Hamde Fatića** koji je odbio potpisati "servirani" mu plan kapitalnih ulaganja, za 2. ožujka bila sazvana 9. izvanredna sjednica Općinskog vijeća, ali je zasjedanje odmah prekinuto budući da predloženi dnevni red (razmatranje programa kapitalnih ulaganja Vlade Zeničko-dobojskog kantona za 2004. godinu) nije dobio potreban broj glasova. Zanimljivo je da se na toj sjednici pojavilo i tridesetak mještana iz bošnjačkih sela koja su uvrštena u spomenuti plan, ali je, pokazalo se, njihov dolazak bio uzaludan. Inače, prema Vladoj odluci, za našu su općinu predviđena, slobodno se može reći, simbolična sredstva. Za izgradnju škole na Budoželju planirano je 62.250 KM, za sufinanciranje izgradnje vodovoda u Kokošćicama 90.000 KM, a za istražne radove vodnog tijela podzemnih voda izvorišta "Stijene" 15.000 KM. Za projekte putne infrastrukture planiran je iznos od 642.000 KM (175.000 KM za asfaltiranje puta za Stupni Do, 210.000 KM za asfaltiranje puta Drago-vač—Mijakovići, 165.000 KM za asfaltiranje puta Mižnovići—Ligatići—Križevići, 90.000 KM za asfaltiranje puta urbanog (!) dijela sela Dabrovine, te sramotnih 2.000 KM za asfaltiranje urbanog dijela Vareša). Što tek reći na to da za regionalni put od Podlugova do Podkamskog, koji prolazi kroz naš grad, nije predviđena ni pribjezna para?! Ogorčena odnosom kantonalne vlasti prema Varešu, skupina od 11 vijećnika isti je dan uputila oštro intonirano pismo na adresu Visokoga predstavnika u BiH **Paddyja Ashdowna**. Prema najnovijim informacijama, 4. je ožujka održan međustranački sastanak kojem je nazočila i predstavnica OHR-a **Vesna Efendić**, na krizu se očito nastavlja jer na tom sastanku ni nakon višesatne rasprave nije postignut nikakav dogovor.

ODRŽANA SKUPŠTINA "AGRARA"

U općinskoj zgradi 4. je ožujka održana redovita skupština Udruge poljoprivrednika "Agrar". Razmotreno je izvješće o radu u proteklom razdoblju, a nakon toga izabrani su novi predsjednik Udruge i Upravni odbor. Inicijativa za promjenu čelnih ljudi došla je nakon ponude Federalnog ministarstva za poljoprivredu da pomogne razvoj naše općine, ali uz uvjet da se poboljša rad ove udruge jer su njezinim prijašnjim djelovanjem mnogi bili nezadovoljni. Nakon višesatne diskusije za novog predsjednika Udruge izabran je **Osman Ibršimović**, a za njegovu zamjenika **Mladen Franjić**. Upravni odbor sada ima sedam članova, a na njegovu je čelu **Boško Andrić**. Izabran je i Nadzorni odbor te dva člana koja će zastupati Udruhu.

ZAHVALNICA

Povodom smrti naše drage supruge, majke i bake
JELENE KLARIĆ rođ. Božić
(27.XI.1928. – 7.II.2004.)

najtoplije zahvaljujemo našim sugrađanima za dostojanstven
ispraćaj drage nam pokojnice u vječno počivalište.
Daruj joj, Gospode, pokoj vječni!

Zahvalna obitelj

ZAHVALNICA

Povodom smrti naše drage majke
KATE KOKOROVIĆ
(27.X.1949. – 15.II.2004.)

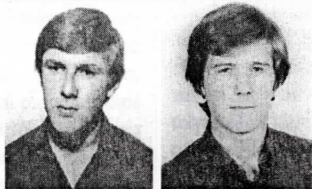
izražavam iskrenu zahvalnost rodbini i prijateljima koji su s nama
podijelili tugu i bol.
Čuvali te anđeli nebeski!

Zahvalna djeca

TUŽNO SJEĆANJE (10.III.2003. – 10.III.2004.)

Navršila se tužna godina dana od smrti našega dragog supruga i oca
VLATKA SKERBIĆA pok. Otmara
Tužni smo što te nema. S ljubavlju i sjetom čuvamo uspomenu na
tebe. Uvijek ćeš živjeti u našim srcima i mislima.
Počivao u miru!

Supruga i djeca

**TUŽNO
SJEĆANJE**

Dana 16. ožujka 2004. navršile su se 23 godine i 7 mjeseci, a dana 12. ožujka 2004.
navršilo se 10 godina od prerane smrti naših dragih sinova i braće

MLADENA I ŠTEFKA LUČIĆA

Vrijeme ne donosi zaborav, niti je naša bol manja. Zauvijek ćete biti u našim srcima i
molitvama.

Počivali u miru Božjem!

Vaši najmiliji

**TUŽNO
SJEĆANJE**

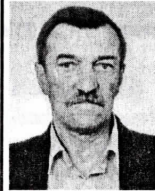
Dana 23. ožujka 2004. navršava se šest mjeseci, a 29. ožujka 2004. navršit će se 30 dana
od smrti naših najdražih

ANE RABENSTEIN rođ. Semunović

i
JULIJANA SEMUNOVIĆA pok. Gabrijela

S ljubavlju i tugom čuvat ćemo uspomenu na Vas u našim srcima i mislima.

Vaši Herta, Slavko, Sergej, Marinko, Suzana i Andrej

ZAHVALNICA

Povodom smrti našega voljenog
FRANE KRISTIĆA
(9.IX.1935. – 10.II.2004.)

najtoplije zahvaljujemo rodbini, prijateljima i susjedima koji su u
najtežim trenucima bili uz nas.

Zahvaljujemo i djelatnicima Doma zdravlja Vareš dr. Jeleni Zlobec i
dr. Goranu Grabovcu te osoblju Doma zdravlja Breza.

Počivaj u miru Božjem!

Ožalošćeni: supruga Antonija, sinovi Pero, Boro, Predrag i Nenad,
nevjesta Agneza te unučad Dragana i Kristijan

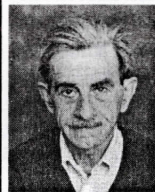
TUŽNO SJEĆANJE (6.III.1959. – 6.III.2004.)

Navršilo se 45 godina od smrti našega dragog

FRANJE BILOBRKA

Vrijeme prolazi, a ti si i dalje svakodnevno u našim mislima i srcima.

Supruga Greta te kćerka Ljiljana, brat Jozo i sestra Ica s obiteljima

TUŽNO SJEĆANJE (14.III.2002. – 14.III.2004.)

Navršile su se dvije godine otkako nas je napustio naš dragi
suprug, otac i djed

TADIJA DRMEŠIĆ pok. Ante

Uspomena na tebe i dalje živi u našim srcima. Počivao u miru
Božjem!

Obitelji Drmešić i Čuk

TUŽNO SJEĆANJE

Dana 18. ožujka 2004. navršava se pet godina, a
dana 14. svibnja 2004. navršit će se sedam
godina od smrti naših voljenih roditelja

JANJE I VINKA BABIĆA

Vječno ćete živjeti u našim srcima.

Počivajte u miru Božjem!

Djeca Mirjana, Tomo, Ljudevit i Boro s obiteljima

TUŽNO SJEĆANJE (26.III.1996. – 26.III.2004.)

Dana 26. ožujka 2004. navršit će se osam godina od smrti našega
dragog sina, supruga, brata i strike

ZLATKA SLUGIĆA

Vrijeme ne može ublažiti bol, prazninu i neizmjernu tugu koju
osjećamo za tobom.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoji najmiliji

TUŽNO SJEĆANJE (31.III.1984. – 31.III.2004.)

Ovog mjeseca navršava se 20 godina otkako nas je
napustio naš voljeni

VELIMIR LEKA

"Hodom će svojim nam suze
obrisat' nemilo vrijeme,
al' će na tebe do žive
najljepše uspomene."

Tvoji najmiliji

PISMO ZAHVALE

Ovim putem želimo zahvaliti svim građanima Vareša koji
su za Dan bolesnika (11. veljače) našoj udruzi darovali voće i
druge namirnice, te nam time omogućili da uveselimo veći broj
bolesnih i hendikepiranih osoba. Zahvaljujemo i onim našim
sugrađanima koji su na Dan bolesnika obišli svoju rodbinu,
prijatelje i susjede. Za nas je to novi poticaj da, unatoč svim
poteškoćama s kojima se svakodnevno susrećemo, ustrajemo u
svome djelovanju.

Članovi Udruge "Majka Terezija"

■ KOMPLETNA ORGANIZACIJA POGREBA
■ PRIJEVOZ POKOJNIKA U ZEMLJI I INOZEMSTVU
BUKETI ■ SVJEŽE CVIJEĆE ■ LONČANICE
SVADBENI BUKETI ■ POGREBNI VIJENCI

tel. 032/ 846-372
061/ 753-522
061/ 783-326

Nekoć smo, u početku izlaženja ovog lista, mnoge stranice posvećivali vojnicima iz prostog razloga što je tad bilo ratno vrijeme, pa su oni, logično, bili u prvom planu. No, treba najprije znati da je sâm rat stvorio i zapravo improvizirao tu kategoriju jer to nisu bili vojnici profesionalci. To su bili obični ljudi koje je nesretni slijed događanja primorao da se ostave svojih zanimanja i prihvate oružja s ciljem golog opstanka. Sukladno tome, "Bobovac" nije predstavljao nikakvo vojno glasillo, premda je ponekad mogao na to sličiti i premda je do današnjeg dana na vrhu prednje stranice sačuvan logo nekadašnje vareške pukovnije HVO-a. Taj logo je postao univerzalan. "Bobovac" je postao mirnodopski i okrenuo se izazovima poslijeratnog razdoblja, ali gdje smo u međuvremenu "izgubili" vojnike...?

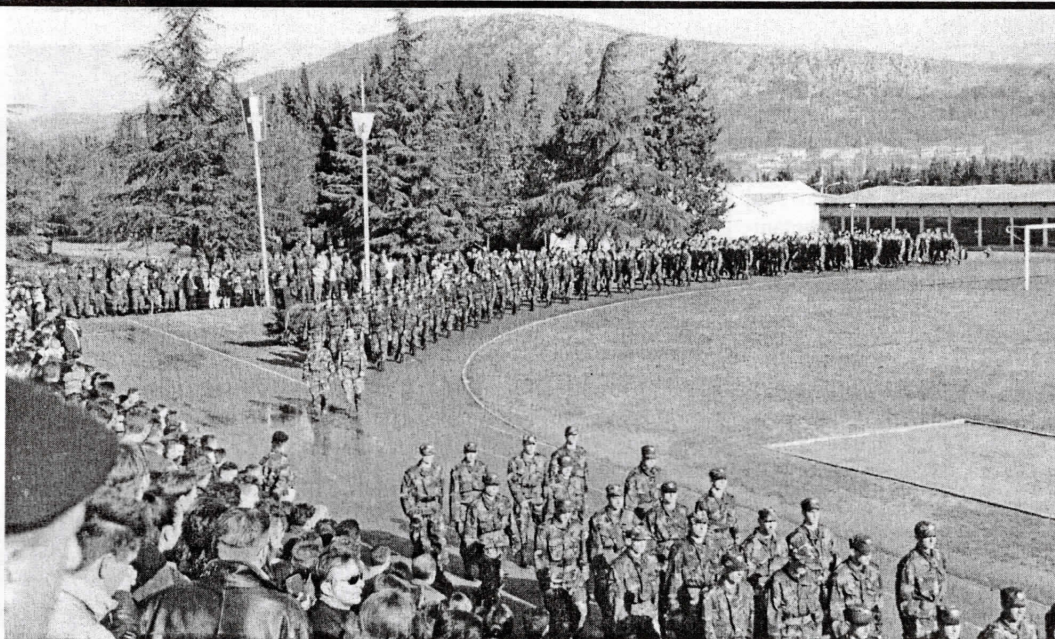
Dakle, gdje su, ili, preciznije, na čemu su vojnici danas?

SILOM PRILIKA VOJNICI

U ovo doba prije 12 godina, kad su se prvi vareški dragovoljci pomaljali u maskirnoj odori – najprije u gornjem Varešu, to je prihvaćeno na različite načine. Mnogi su prezirivo gledali na pojavu ilegalnih straža u gradu i okolici. Mnogi nisu imali povjerenja u bilo kakvu jednonacionalnu vojsku, makar je iz njihova naroda iznikla. A najviše je bilo onih koji jednostavno nisu razumjeli što se događa. Uskoro su se morali osloniti na vrijeme kao najbolji pokazatelj svega. Pa i toga da se stvari u Varešu drukčije nisu mogle odvijati, ili da jesu, onda bi se odvijale na zasigurno gori način.

Ovo podsjećanje prvenstveno je u svrhu toga da se ne smetne s uma činjenica kako su postojali ljudi koji su spremno i smjerno sami stali u zaštitu ovoga grada; nitko nikoga nije na takvo što primoravao. Premda u početku doživljeni kao provokatori i ukratko militaristi, oni su zapravo osigurali da se tijekom narednih godinu dana, dok je svuda u Bosni gorjelo, u Varešu sačuva apsolutni mir. Treba se objektivno prisjetiti tog vremena. To što su se kasnije mnoge stvari u Varešu i oko Vareša izopačile, posve je druga priča koja nema veze s običnim vareškim domoljubom.

Govorit će se nakon svega da su Varešani izigrani i prodani, i ma kako to bolno zazvučalo u uhu ubogoga vareškog izbjeglice ili prognanika, još bolnije je odjekivalo u glavi onog nazovivojnika što je s iskrenim namjerama ušao u sve to založivši sebe i svoj život. Onaj dio vojno sposobnih ljudi, koji su pritajeni i nedovoljno postignuti čekali posljednji trenutak da vide kakav će biti rasplet situacije, dandanas nalazi sebi opravdanje i dokaz svoje mudrosti u činjenici da

Defileom u otpust?!

TKO ŽELI BITI RASHODOVAN?

Vojska je danas pretvorena u socijalnu ustanovu i podvrgava se čestim smanjenjima. Takvo što diktiraju međunarodni faktori, koji su odlučni ukupan broj vojnika u BiH svesti na simboličnih 6 do 8 tisuća, što znači da ni ovo smanjenje, koje ima uslijediti najkasnije do 1. travnja o.g., nije konačno

NEVEN S.

je iluzija o Varešu nestala u krvavoj borbi, koja je, kako se ispostavilo, doista bila uzaludna. Međutim, to ne umanjuje hrabrost onih što su se stavili na raspolaganje u borbi za očuvanje Vareša, niti kukavost onih koji nisu – i jednima i drugima danas tek služi na čast.

Biti vojnik, makar i priučen, i držati stražu oko kuće, čuvati selo i bdjeti nad svojim gradom, bila je jedna, ali biti od onih koji su spremni ići i dalje put Travnika i Jajca, u to vrijeme bila je sasvim druga stvar. Međutim, išlo se i stjecalo iskustva koja su, kasnije kad se zametnula bitka za Vareš, nekome možda i glavu sačuvala. Jer vojnik nije samo onaj tko zna držati pušku nego i razlikovati opaljenje od detonacije prije nego to za njega postane kasno.

Ono što se događalo u vrijeme pada Vareša i neposredno poslije, nikoga nije ostavljalo po strani. S ratničkom se sudbinom morao nositi i onaj tko o tome nije ni sanjao. No, to, za mnoge najgorče životno iskustvo, nije dugo potrajalo i već po uspostavi primirja, brojni vojnici, koji su to bili silom prilika, počinju se osipati...

ZBOGOM, VOJSKO

Vrijeme provedeno na Daštanskom ostalo je upamćeno po

čamotinji i čežnji za mnogo čime, poglavito za vlastitim obiteljima. U međuvremenu su se aktivirale bojišnice na Kupresu, pa u Jajcu, Glamoču, Mrkonjić Gradu, i svuda su tada već prekaljeni vareški domobrani davali svoj doprinos. Naročito su se isticali disciplinom i sposobnošću improvizacije, što se može pripisati lekcijama naučenim u planini Zvijezdi. Nema sumnje, nijedna druga postrojba nije imala tako težak put. No, osim brojnih pohvala, vareška je pukovnija slabo vrednovana i odudarala je od svih drugih po siromaštini u pogledu dodijeljenih činova.

Ta nepravda prema vareškim bojovnicima nikada nije ispravljena. Po završetku rata, za one koji su se odlučili produžiti svoj vijek u vojsci, na Mekušama je otvorena (opet!) improvizirana vojarna, što je trebalo značiti neko priznanje, no tako je zapravo tadašnjim gardistima samo produžen boravak u šumi.

Danas ta vojarna više ne postoji. Vojska je uopće pretvorena u socijalnu ustanovu i podvrgava se čestim smanjenjima. Takvo što diktiraju međunarodni faktori, koji su odlučni ukupan broj vojnika u BiH svesti na simboličnih 6 do 8 tisuća. To znači da ni ovo smanje-

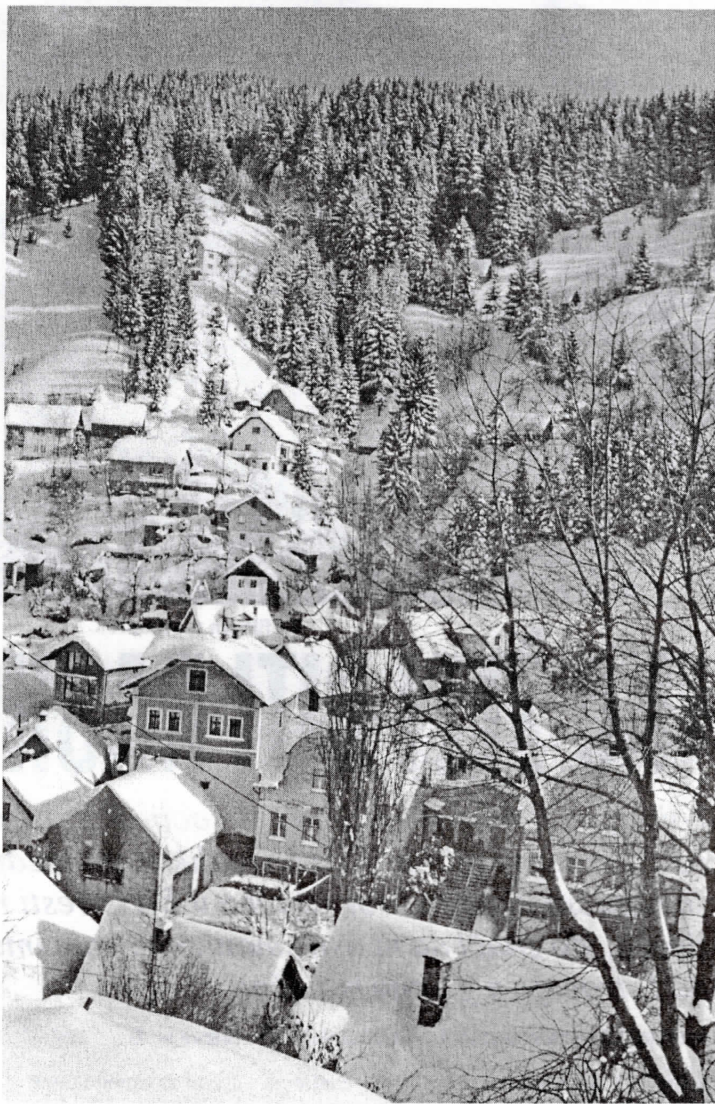
nje, koje ima uslijediti najkasnije do 1. travnja o.g., nije konačno. O tome kakve se političke igre igraju oko otpremnina i oko umirovljenja ne vrijedi razglabati, no svi su izgledi da će vladajuća koalicija razočarati i vojnike i međunarodnu zajednicu. Prve zato što im nisu u stanju osigurati iste uvjete za odlazak iz vojske kakve je osigurala prethodna vlast, a druge tako što će dogovoreni rokovi, ukoliko se ne dogodi neko čudo, biti probijeni.

U očima poreznih obveznika, pripadnici vojske najobičniji su balast, a i u narodu su odavna postali faktor bez nekog značenja i ugleda. Onima koji imaju stvarnih ambicija i realnih predispozicija za nastavak vojničke karijere unutar buduće zajedničke vojske u BiH, jednoga se dana možda i otvore vrata Partnerstva za mir, a isto tako i vrata iračke ili neke druge mirovne misije. Onima koji će u ovoj prilici (prije će biti, neprilici) biti osuđeni na izlazak iz vojske, izlišno je lagati da će to izgledati bezbolno. Dobro bi bilo barem da se prisutna psihoza čim prije okonča, a budu li Varešani opet izvukli neki deblji kraj, iza svega će nam ostati jedna utjeha u konstataciji – nije to prvi put... [B]

Povjesnik **Jozo Džambo**, koji već desetljećima živi u Münchenu, ne prestaje iznenađivati svojim uvijek novim otkrićima. Ovih je dana našoj javnosti podastrio svoj nalaz putopisa bavarskog botaničara **Otta Sendtnera** "Reise nach Balkan" (Put na Balkan), koji je objavljivan 1848., nakon što je putopisac pohodio Bosnu 1847. godine. Nas iz svega zanima onaj njegov dio koji se odnosi na Vareš i Nijemčevu sliku Vareša od prije gotovo 160 godina, kad ga je među ostalim mjestima putopisac posjetio, i to u obliku u kojemu nam je prezentira Džambo, koga ne zanima prirodoslovni, nego općecivilizacijski, povijesni, kulturološki i etnografski sloj tog putopisa.

U to je doba Bosna rubna provincija Otomanskog Carstva, a sjedište bosanskoga vezira je u Travniku u kojemu su već i brojni konzulati. Kroz Bosnu i po Bosni već vršljaju razni putopisci, i oni stvarni, ali i oni koje bismo današnjim rječnikom mogli nazvati političkim i ekonomskim špijunima. Sendtner je, kao znanstvenik istraživač, iz Münchena u Bosnu došao početkom travnja i u njoj ostao do početka kolovoza 1847. godine. Osim što je Bosnu, kao prirodnjak doživio kao "divnu zemlju", sve ostalo mu je, unatoč tomu što se u ljepote te zemlje zaljubio, daleko, strano, zaostalo, s lošim putevima, hanovima, lošom higijenom, hranom i, osobito, užasnom glazbom... Jednostavno, došao je u zemlju "s onu stranu civilizacije", kako on vidi Bosnu.

Vareš u to doba, navodi putopisac, ima 100 katoličkih obitelji (oko 1600 duša), 25 pravoslavnih, 50 muslimanskih i jednu židovsku obitelj. Položaj raje u Bosni je težak, ali nije jednak u svim njezinim dijelovima. Tako će on Vareš i vareške ljude (za razliku od npr. izrazito lošeg mišljenja o Fojničanima!) vidjeti na poseban način, na način koji ga bitno razlikuje od drugih dijelova Bosne: "Pogled na obronke prema vareškoj kotlini ima nečeg vrlo blagog i privlačnog (...). Ovi izuzetno blagi oblici daju vareškom kraju izgled koji se razlikuje od svih drugih krajeva koje sam vidio. Prijatan izgled prirode pojačava još i humaniji karakter njezinih ljudi. Rudarski poslovi i poduzetnost razlikuju ovaj kraj od karaktera zatvorene samoće i

"Pogled na obronke prema vareškoj kotlini"

BAVARSKI BOTANIČAR O VAREŠU

PIŠE ŽELJKO IVANKOVIĆ

tamne divljine kakav inače prevladava u Bosni. Ali i sami ljudi susreću ovdje putnika s onom pitomom prijaznošću kakva će vas obradovati i u sličnim brdskim krajevima Njemačke."

U župnom je vrtu, prepričava nam Džambo, vidio da župnik uzgaja različite ljekovite biljke, a kad mu je došla neka pravoslavna žena tražiti liječničku pomoć, putopisac će zaključiti kako u

Varešu pripadnici različitih vjera žive međusobno snošljivije nego drugdje, a da to potkrijepi navest će i primjer župnika koji iz župne kuće ide na misu odjeven u misno ruho u crkvu koja je s druge strane ulice "bez bojazni da će biti izložen pogledima nevjernika – tako nešto u drugim bosanskim mjestima sigurno se ne bi smio usuditi".

Župnik u to doba u Varešu

bio je ugledni i svetrani fra **Ivo Kljajić**, inače bivši provincijal Bosne Srebrene (1829.-1832.), "isluženi novički meštar i isluženi definitur" i franjevac "sa slikarskom vještinom", kako ga vidi **Jelenić** i kojemu je, uza sve to, u to doba još bila povjerena i izgradnja nove školske zgrade u Varešu. Uz sve ostalo fra Ivo je imao i "mineralošku pasiju" za koju je "Sendtner već ranije više puta čuo", kaže Džambo. Nije ni čudno onda što je takav fra Ivo njemačkom putopiscu bio i dobar domaćin i mnogostruko zanimljiv sugovornik. Za vrijeme objeda uz koji je bio serviran "europski pribor" (ovo se naglašava!) razgovarali su o ljekovitom bilju i medicini. Fra Ivo je također, kao ranije i fratar iz Doca, putopiscu pričao kako "zubi ovaca koje pasu neku vrstu trave dobivaju pozlatu". Ali nije samo to neobično, jer je fra Ivo imao i druge "teorije". Zanimljiva je i župnikova tvrdnja o "ilirskom jeziku" kojim je govorio još biblijski Adam jer je "ilirski čovjekov prajezič, u čemu i leži razlog da Slaveni tako lako uče strane jezike, jer kome je taj jezik maternji, on lako uči i njegove dijalekte". Župnika on, razumljivo, tretira učenim pa ipak neće propustiti spomenuti župnikovu tvrdnju da su Albanci keltškoga porijekla! Fra Ivina mineraloška zbirka je, kaže se, imala i poneki zanimljiv uzorak, ali više od te zbirke gosta su zanimali fra Ivini "alkemičarski pokusi i fantaziranje o dobivanju srebra i zlata iz vareških ruda, od kojih je on neke sa sobom ponio u München".

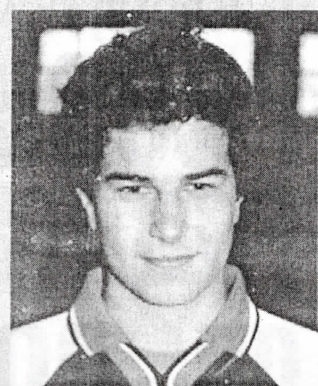
Sendtner je posebnu pažnju posvetio i simbiozi "turskih" i "europskih" elemenata u življenju: u kuhinji, stanovanju, načinu odijevanja. U kulturi stanovanja, naprimjer, zabilježit će prodor europeiziranih oblika življenja, ali i interijer jedne vareške kuće kao ambijent orijentalnog karaktera.

Spominjući i bilježeći usmene predaje, pučka vjerovanja i praznovjerja koja je Sendtner zabilježio, Džambo će, među ostalim, spomenuti i legendu o mjestu Borovici kod Vareša, ne spominjući, međutim, i njezin sadržaj. A putopisac je iz Kraljeve Sutjeske u Vareš došao upravo preko Borovice i svakako ju je na toj relaciji čuo.

B

JOSIP MAROŠEVIĆ, nogometaš i gimnazijalac

PRVA LIGA JE ISTINSKI IZAZOV

Premda je veoma mlad, Josip je postigao puno. No, nije se hvalio već je skromno odgovarao na naša pitanja. Nedavno je bio veoma blizu potpisivanju ugovora sa Slaven Belupom, hrvatskim prvoligašem iz Koprivnice, a velik interes za njega pokazuje i splitski Hajduk. Vidjet ćemo što donosi budućnost...

RAZGOVARALE IVANA & SVJETLANA SLUGIĆ

Kako su te prihvatili u Križevcima?

– Moram reći da sam ovdje veoma dobro prihvaćen. Nikada nisam imao nikakvih proble-

ma, svi su se prema meni odnosili maksimalno korektno. Kad to kažem, mislim i na ljude iz kluba i na svoje profesore, ali i na sve Križevčane. Zato sam

iznimno zadovoljan boravkom u ovom gradu.

U kojem si klubu bio najzadovoljniji?

– Najzadovoljniji sam sadašnjim klubom, a u Križevcima sam općenito i najsretniji. Bez obzira na to što se moj prvi susret s nogometom dogodio u Njemačkoj, ovdje sam zaista “na svom terenu”. Inače, otkako se bavim nogometom, igrao sam na svim pozicijama, ali mi najviše odgovara kad me trener postavi u sredinu kao veznog igrača. Treba li napominjati da u Križevcima igram baš na tome mjestu?! Sada, kad smo se upravo vratili s desetodnevni priprema na otoku Pagu, osjećam da sam potpuno spreman za nastavak sezone. Stoga vjerujem da ću se adekvatno odužiti svome klubu.

Je li ti neki pogodak posebno ostao u sjećanju?

– Možda će zvučati čudno, ali svaki postignuti pogodak podjednako mi je drag. Ne bih mogao neki posebno izdvojiti jer se jednako radujem kad zabijem gol dok igram nogomet s dečkima ili na nekoj važnoj utakmici.

Što smatraš svojim najvećim uspjehom?

– Još kao pionir, na jednom međunarodnom turniru u Barceloni, sa svojim sadašnjim klubom

Rođen je 13. srpnja 1987. u Varešu. Sa šest godina s obitelji odlazi u Njemačku, gdje već sljedeće godine počinje trenirati u jednom manjem klubu (VFL Stuttgart). Nakon četiri godine trebao je zaigrati za Stuttgarter Kickers, ali mora napustiti Njemačku i stjecanjem okolnosti dolazi u Križevce. Tu završava osnovnu školu, a trenutno je učenik drugog razreda križevačke gimnazije Ivana Zmajevića. Otkako je u Križevcima, sve vrijeme marljivo trenira i igra nogomet. Već sada je standardni prvotimac prve momčadi.

stigao sam do četvrtzavršnice. Time se veoma ponosim jer nitko od nas nije očekivao takav uspjeh. Ne mogu ne spomenuti i to kako me je stadion Nou Camp posebno impresionirao. Ipak, vjerujem da moji pravi uspjesi tek slijede.

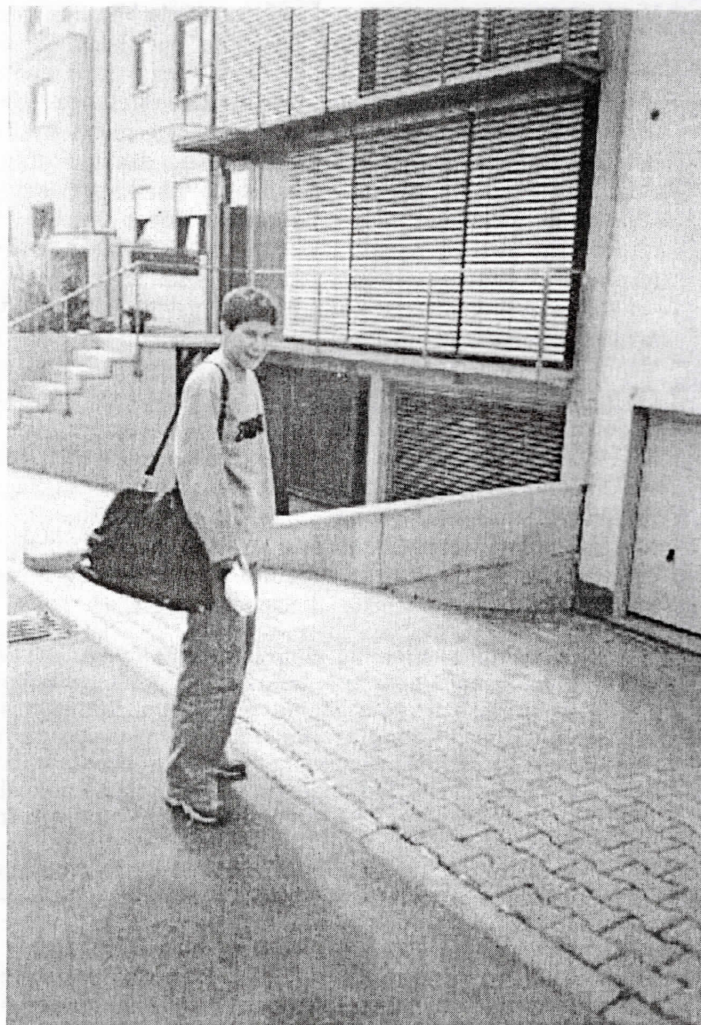
Kako usklađuješ školu i nogomet?

– Kao gimnazijalac primoran sam na česte izostanke s nastave jer to nameću svakodnevni treninzi i česte utakmice. Ali, svi moji profesori pokazuju puno razumijevanje prema mojim sportskim obvezama i na tome sam im neizmjereno zahvalan. Zahvaljujući njihovoj toleranciji mogu se posvetiti onome što najviše volim – igranju nogometa.

Koji ti je glavni cilj vezan uz nogomet?

– Zasad mi je najvažnije da me zdravlje dobro služi te da me i u budućnosti mimoilaze ozbiljnije ozljede, kao što je to dosad bio slučaj. Ono što također silno želim jest zaigrati za nekog hrvatskog prvoligaša. A dalje ćemo vidjeti...

B

Josip Marošević

U DOMU SV. ANTE U VISOKOM PROSLAVLJEN FRA IGNACIJEV 90. ROĐENDAN

TEKSTOVE NAPISAO ŽELJKO IVANKOVIĆ

U nedjelju 22. veljače u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom, gdje već desetljećima živi, organizirana je svečanost obilježavanja 90. obljetnice rođenja dr. fra Ignacija Gavrana.

Svečanost su organizirali Franjevačka klasična gimnazija u Visokom kao domaćin i "Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko" čije je sjedište u Zagrebu. Središnji dio proslave obilježilo je predstavljanje javnosti knjige "Spomen-spis Povo-

dom 90. obljetnice rođenja dr. fra Ignacija Gavrana" na čijoj je pripremi i objavljivanju dvije godine radila "Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko". Zbornik je promovirao ugledni profesor Zagrebačkog sveučilišta, jezikoslovac prof. dr. Ivo Pranjko i sâm član "Udruge..." i jedan od urednika ovoga zbornika.

U zborniku je na 570 stranica formata B5 objavljeno više od trideset priloga uglednih suradnika, znanstvenika iz Münchena, Zagreba, Rijeke, Dubrovnika, Zadra, Sinja, Sa-

S proslave u Visokom

rajeva, Banje Luke, Mostara i Visokog.

Središnji je dio proslave bio uokviren prigodnim poetsko-glazbenim programom koji su priredili đaci Gimnazije. Sve se odvijalo pod geslom "Za sve Bogu hvala" što je fra Ignacijevo geslo s njegove zlatne misle, kako je sam rekao, a misao je sv. Ivana Zlatoustoga.

Uz brojne prigodne govore: ravnatelja gimnazije fra Pave Vujice, ravnatelja "Svjetla riječi" fra Petra Matanovića, predsjednika Udruge bivših đaka Nikole Žilića, provincijala Bosne Srebrene fra Mije Džolana, fra Ignaciju su se i skupu, među ostalima, obratili i predstavnici hercegovačke franjevačke provincije i sinjskoga sjemeništa i

svetišta Gospe sinjske... Osobito je zapaženo bilo fra Ignacijevo obraćanje skupu. On se u kratkom presjeku osvrnuo na svoj život od vareškoga djetinjstva, preko sjemeništarskih i studentskih dana, profesionalnih obveza u Provinciji, pa sve do dana današnjega.

Među brojnim je uzvancama i gostima, ponajprije iz fra Ignacijevis Visokoga i Vareša, bio zapažen velik broj fra Ignacijeve subraće iz samostana i župa Provincije Bosne Srebrene, Hrvatskoga društva za znanost i umjetnost BiH, Udruge đaka... iz Münchena, Zagreba, Sarajeva, središnje Bosne, te jednoga broja uglednika iz kulturnog i javnog života Sarajeva i Zagreba. **B**

Rođendanska torta

Uz svečanu akademiju, zbornik radova njemu posvećen, knjige iz edicije "Iz Bosne Srebrene" i četvrtu knjigu "Putova i putokaza", te značajnu medijsku pozornost kojima je obilježena 90 godina rođenja dr. fra Ignacija Gavrana, vrijedno je spomenuti izlazak i memoarske knjige fra Augustina Augustinovića "Od obale do obale" koja se pojavila tim povodom, a koju je sa španjolskog jezika preveo fra Ignacije.

Premda u fra Ignacijevoj službenoj biografiji nigdje ne piše da govori španjolski ili prevodi sa španjolskoga, ova Augustinovićeve knjige je već drugi njegov prijevod sa španjolskoga. I prethodni je njegov prijevod sa španjolskoga bila Augustinovićeve knjige. Njegova izvanredna "Povijest Isusova". Tako je fra Ignacije i devedesetu godinu svog života "obilježio radno"

ZBORNİK FRA IGNACIJU U ČAST

(Spomen-spis Povodom 90. obljetnice rođenja dr. fra Ignacija Gavrana, Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko, Zagreb, 2004.)

Kad je prije gotovo dvije godine Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko na svojoj godišnjoj skupštini najavila pripremu i uputila poziv za zbornik u povodu 90. obljetnice rođenja fra Ignacija Gavrana izgledalo je to kao pogled u daleku budućnost. Ne toliko zbog vremena koje donosi životnu neizvjesnost i ambicije da se tragom već jednog zbornika (Zbornik u čast dr. fra Ignacija Gavrana prigodom 85. godišnjice rođenja, Zagreb, 1999.) ide u još zahtjevniji projekt, koliko zbog vlastite začudenosti nije li o svemu malo prerano misliti. Danas tek kad je zbornik pred nama sa svoje 573 stranice B5 formata i s preko trideset radova, shvaćamo koliko je velik i impresivan posao urađen.

Poduzetni, radini i izuzetno kompetentni urednici Jozo Džambo, Anto Jeličić i Ivo Pranjković okupili su autore i priloge koji zborniku daju dignitet vrijedan imena i djela, života fra Ignacija Gavrana. Prilozi uglednih autora, povjesničara, teologa, filozofa, povjesničara umjetnosti, književnika, jezikoslovaca iz Münchena, Zagreba, Rijeke, Dubrovnika, Zadra, Sinja, Sarajeva, Banje Luke, Mostara i Visokog u čast fra Ignaciju obradili su značajan broj tema iz oblasti kojima se kroz svoj život bavio i sâm fra Ignacije.

Obradujući crkvene teme, franjevačke teme, hrvatske teme, bosanskohercegovačke teme, likov-

nost, filozofiju, teologiju, jezikoslovlje... suradnici su, svatko iz svoga područja, donijeli niz znanstveno vrijednih priloga. U zborniku su prilozi poredani po abecednom redu autora, i znatiželjnika radi spomenut ćemo nekolicinu

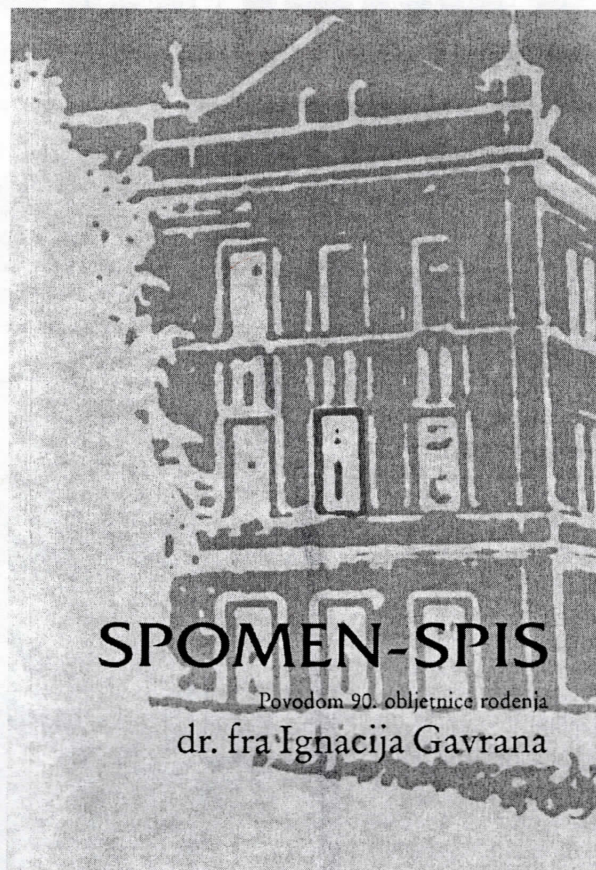
suradnika čija imena predstavljaju autoritete u današnjoj znanosti u nas. Ivo Banac, Velimir Blažević, Stipe Botica, Željka Čorak, Srećko Džaja, Darija Gabrić-Bagarić, Franjo Emanuel Hoško, Luka Markešić, Zvonimir Mrkonjić, Viktor

Nuić, Bazilije Pandžić, Ivo Pranjković, Ivan Šarčević, Ante Šoljić... imena su koja su vrijednosno ovjerila ovaj značajni projekt.

Što se, pak, tiče Vareša i ovoga zbornika, njegova je važnost prije svega u tome da je jedan Varešanin dobio još jedan zbornik (nakon zbornika o njegovu životu i djelu iz 1999.), ovaj put zbornik radova njemu u čast. U tom su zborniku široka biografija fra Ignacijeva, opsežan razgovor s njim, te veoma vrijedna i obimna bibliografija fra Ignacijevih djela i literature o njemu. K tomu, tu su i neki radovi koji se izravno odnose na fra Ignacijev život i djelo: Željke Čorak "Kolaž o pogledu fra Ignacijevu"; Zvonimira Mrkonjića "Prijetvorbe psovke: u kontekstu 'Bludne psovke' fra Ignacija Gavrana" i Ante Šoljića "Pomno pazite kako hodite (Fra Ignacije – pomni peripatetik)".

Uz ove tekstove su i dva dva priloga koja se u cijelosti odnose na Vareš: tekst Željke Ivankovića "Vareš u franjevačkim ljetopisima XVIII. stoljeća" i prilog fra Andrije Nikića (inače već publiciran u njegovoj knjizi *Katolici u Varešu do 2002. godine*, objavljenoj prošle godine) "Katoličko pučanstvo u župi Vareš kroz stoljeća", a vareški se kraj, župa Vareš i grad Vareš mogu susresti i u prilogima Jozе Džambe "Bavarski botaničar Otto Sendtner u Bosni 1847. godine" i Fra Hrvatina Gabrijele Jurišića "Božji ugodnici franjevačke Bosne".

B

Naslovnica prigodnog zbornika

ISPRAVAK

U prošlom broju "Bobovca", u članku **Željke Ivankovića** pod naslovom "Četiri povijesne čitanke" (str. 15), greškom prilikom tiskanja, izostavljen je završni dio teksta koji glasi:

"Rekli smo da je fra Ignacije i u prvoj knjizi pisao o Lastriću. No, ovaj je put to učinio u povodu 300. obljetnice rođenja ovoga velikog franjevca, koga zovu ocem bosanske historiografije, a fra Ignacije ga, poradi zasluga za Provinciju u za nju teškim godinama, osobito nakon Bečkog rata i odcjepljenja dalmatinskoga, a onda i prekosavskog dijela Bosne Srebrene, s pravom naziva "ocem Provincije". Fra Ignacije tu pokazuje kako su Lastrićeve atribucije "otac historiografije" i "otac provincije" uzročno-posljedično vezane. Boreći se za čast i ugled

starodrevne Provincije Bosne Srebrene, fra Filip je napisao izvanredno važno djelo "Pregled starina Bosanske provincije" koje mu je i donijelo titulu uglednoga povjesničara ne samo svoga doba, a tim se djelom, silnom argumentacijom i borbom na licu mjesta (u Rimu!) izborio za vraćanje pravnog statusa Bosni Srebrenoj, koja je u to doba bila svedena na rang kustodije.

U drugom "vareškom" tekstu fra Ignacije se bavi pitanjem rudarstva i proizvodnje željeza u Varešu u tursko doba, te koje to i kakve promjene na tom planu donosi austrougarska okupacija Bosne. Prava koja su rudarska mjesta, pa i vareški rudari imali za vrijeme otomanske uprave, s najavom dolaska i dolaskom austrougarske bivaju ozbiljno ugrožena. Borba da Vareš najprije dobije željezaru

(da ona ne "ode" u Ilijaš), a onda dugo-trajna i uporna borba radnika za svoja prava predmetom su ovoga teksta. No, ovaj je tekst više nego samo vareški, budući da na njemu kao uzorku fra Ignacije pokazuje političke i gospodarske prilike u Bosni u vrijeme smjene velikih carstava, prijelaza na novi oblik (industrijski) proizvodnje, početak liberalnog kapitalizma u našim krajevima, te stvaranje moderne, industrijske klase radnika na našem tlu sa svim što to donosi, ponajprije sa štrajkovima kao najznačajnijom vanjskom potvrdom da je dolaskom Austrije u Bosnu, zapravo Bosna konačno kročila u Europu."

Ispričavamo se autoru i čitateljima zbog ovog propusta.

Uredništvo

OSMOMARTOVSKO CVIJEĆE

PIŠE PAVAO VIDOVIĆ

Poštovani čitatelji, poslije nekoliko brojeva, evo me opet s vama.

Danas je 8. mart, Međunarodni praznik žena. Maloprije sam se vratio doma, obavivši neke poslove vani. Vrijeme više priliči 8. prosincu; jutros je kišilo, sada je okrenuo sjeverac i pada gust snijeg. Na ulicama nekoliko žena koje nose po jedan-dva cvijeta. Dosta je rano pa nisam siguran je li cvijeće darovano ili su ga same kupile.

Na televiziji čujem jednu bh. književnicu kako govori da nju 8. mart asocira na lak za kosu, jer si je najveći broj žena tog dana priuštiio pravu frizuru, pa još posutu svjetlucavim zrcima. Tog dana frizeri su trljali ruke jer je bilo više mušterija nego za Božić, Bajram ili Novu godinu.

Gledam spomenutu književnicu, vremesna je, izgleda mi kao pravi borac za prava žena i protivnica "onih" vremena. Samo ne govori kako je u "onom" vremenu, dok je bila mlada, slavila 8. mart i radovala se darovanom cvijetu. Vjerojatno joj tada prava i jednakost spolova nisu bili na pameti.

A svi se sjećamo kako je to bilo! Sindikalni aktivisti bi pribavili poklone i cvijeće za pare izdvojene po završnom računu, a žene uposlene po raznim OUR-ima, RO-ima, SOUR-ima, državnim i drugim ustanovama radile su do podne. Okupljenim u dvoranama radničkih savjeta, kantinama i "farlezama" obično bi predsjednik sindikata pročitao referat izvučen iz arhive, gdje je mijenjano samo poglavlje o uspjesima radničkog samoupravljanja. Predsjednik bi podijelio poklone i cvijet, u pravilu crveni karanfil, nakon čega bi se prešlo na zakusku.

Daljnja su sjećanja veoma različita, o čemu bi se mogao napisati čitav roman sa zanimljivom galerijom likova i smiješnim i manje smiješnim događanjima.

Ma što drugi mislili, ja sam uvjeren da nije bilo niti jedne žene koja se nije radovala cvijetu za 8. mart, poklonjenom iz poštovanja, simpatija, udvaranja, pa čak i iz ljubavi.

Pitat će se netko je li i mene uhvatila nostalgija za mladim godinama. Pišem li o glupostima? Koga sada zanima cvijeće za jedan praznik iz "onih" vremena jednoumlja?

Mnogi će reći – sada je drugo vrijeme. Demokracija se gradi na sve strane, ljudska prava i pravice dijele se u neograničenim količinama. Uzmite, ljudi, koliko vam je potrebno, koristite koliko je moguće (Zar nas ovo ne podsjeća na neku sličnu parolu?).

S TV ekrana nas zasipaju demokracijom, pravima i brigama o ugroženosti skupina, spolova, nacija, stranaka... Mijenjaju se zakoni, pardon, usklađuju se s Europom.

A mi smo ovdje u BiH u takvim govima da jednostavno ne znamo i ne razumijemo o čemu se zapravo govori. Svaka riječ može značiti bilo što, pogotovo ona krupna. Ali, svrha im je poznata: sakriti stvarnost, zamutiti pamet, proturiti namjere... Mnogima dva i dva više nisu četiri, čim im se učini da to nije u njihovom interesu. Čini mi se da bi se ljudi više razumjeli da reže nego da govore.

Zato ne vjerujem u ta ljudska prava jer uopće ne govore o ljudima nego samo o svojoj skupini, naciji, stranci. A što s ovima koji nikome ne pripadaju? Da li da

umru, nestanu s lica zemlje?

Ako nam se ne osiguraju prava, jednakost, stvarna sloboda pojedinca, ako se ne cijeni njegovo zalaganje za opće dobro, društvo mora završiti u močvari neimaštine. I nema sile, kakve je dosad bilo i previše, koja to može spriječiti.

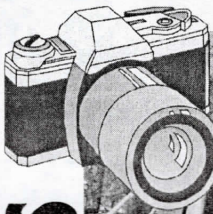
Međutim, ne smijemo biti previše pesimistični. Negdje u dubini osjećam da će doći vrijeme kada će i na našim prostorima dva i dva uvijek biti četiri. Nekada treba dugo čekati da se stvari zbroje, biti strpljiv dok se ne dođe do pravog rezultata. Mnogo toga se podnijelo, podnosi i podnositi će se. No, cvijeće i dalje raste. Treba izaći iz

tame, samosažaljevanja, ogorčenja i nepravdi i pokloniti makar jedan dan u godini svojim najdražim. Negdje u Bibliji piše: "Bog voli radosnog darovatelja".

Eto, zato i ovo pisanje o cvijeću.

B

KLARIN FOTOZAPIS

Priredio J. Klarić

Osuli se zubi, zamutio pogled, rasuli susjedi, ostala boca i nas dvojica. Stani onda ko(n)ju da progovorimo!

KVALITETA KOJA SE ČUJE!

VAREŠ
e-mail: radiobobovac@hotmail.com

- ♦ školski pribor
- ♦ uredski materijal
- ♦ blokovska roba
- ♦ darovni program

**KNJIŽARA
TERZIĆ**

VAREŠ, Put mira 4
mob. 061 791 133

ŽELITE LI ČUTI VIJESTI IZ SVIJETA,
NAJNOVIJA IZVJEŠĆA IZ WASHINGTONA,
SVAKODNEVNE I JAMAČNO RELEVANTNE
INFORMACIJE O STANJU U BIH
UKLJUČUJUĆI I JAVLJANJA IZ VAREŠA,

SLUŠAJTE

GLAS AMERIKE

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU
OD 17,30 DO 18 SATI

U SKLOPU PROGRAMA
HRVATSKE RADIOPOSTAJE
"BOBOVAC" VAREŠ

**CVJEČARNA
PALMA**

VAREŠ

vl. Snježana Tomić tel. 032/ 848-169
mob. 061/ 793-032

svježe cvijeće • buketi
vjenčani buketi • aranžmani
lončanice • vijenci
pogrebna oprema i usluge

prijevoz u zemlji
i inozemstvu

Ugnijezdilo se malo planinsko selo podno guste borove šume, koja se spustila s planinskih obronaka štiteći ga visokim stablima od oštrih planinskih vjetrova. Ničim se nije izdvajalo niti posebno razlikovalo od ostalih naselja u okolici, osim po svojoj izdvojenosti i osamljenosti.

Bujna vegetacija, obilje sočne trave i bistra planinska voda pogodovali su uzgoju stoke. Zahvaljujući tome i vrijednim domaćinima, po okolnim pašnjacima razmilila su se brojna stada. Kroz selo, međutim, nije tekao potok kao što je to bio slučaj u drugim nižim naseljima, nego su mještani sve svoje potebe za vodom zadovoljavali iz izvora koji se nalazio usred naselja. Izvor je bio stalan, premda ne obilan. Stoga je za najsuših ljetnih dana i zimskih studeni, kada bi izvor smanjivao izdašnost, vodu valjalo dobro čuvati od rasipanja.

Da bi u rezervi uvijek imali bar nešto vode za svoje potrebe i za napajanje stoke, mještani su izrađivali drvena korita. U njih nije mogla stati veća količina vode, a zbog truljenja valjalo ih je često mijenjati.

Zbog svih pogodnosti za uzgoj stoke, stada su se s vremenom udvostručila, na očigledan ponos njihovih vlasnika, a znatno je porastao i broj žitelja u naselju. Voda još jedanput postade smetnja daljnjem razvoju sela.

Kako s drvenim koritom više nisu mogli ni približno zadovoljiti narasle potrebe za vodom, mještani odlučili su izraditi veliko kameno korito i postaviti ga ispred izvora.

Nešto dalje od naselja, na suptrotnoj uzvišici, prema priči koje su se sjećali još samo oni najstariji seljani, nekad je davno bilo naselje njihovih predaka. Na novi prostor preselili su se jer su ih privukli bolji pašnjaci i izdašnije oranice. A na njihovu starom staništu, na jednoj zapuštenoj zaravni, stajao je velik nadgrobni kamen, tko zna kada i od koga postavljen, i za kojeg pokojnika. Smatajući da neće pogriješiti, mještani ga odlučili su iskoristiti za

KAMENO KORITO NA POLA PUTA

PIŠE TONI PETKOVIĆ

svoje potrebe. Upregnuli su dvanaest pari volova, dovukli ga u naselje i od njega isklesali veliko korito. Nakon puno rada korito bi postavljeno da se puni, ali se sljedećeg jutra svi nemalo iznenađeno kad vidješe da korita nema na izvoru. A tu nije ni moglo biti jer se opet nalazilo na svome starom mjestu. Iako počeo sumnjati da se radi o nekoj njima nepoznatoj sili i da bi možda najbolje bilo ne dirati više ukleti kamen, ipak se odlučio ponovno ga vratiti u naselje. Svoju nakanu pravdali su time da se netko tijekom noći s njima grubo našalio.

Zato opet upregnuše volove i još jednom vratiše korito do izvora u naselju. Kada ga postaviše da u njega teče voda, pade dogovor da ga do jutra čuvaju dvojica mještana. Noć je bila mirna i opojna, pa nehaćni stražari nedugo iza ponoći slatko i čvrsto zaspaše.

Njihovu iznenađenju ne bi kraja kad se ujutro probudiše i spaziše da je korito opet nestalo. Nevjerica i strah zavladaše naseljem kad kroz njega prostruji vijest da se korito ponovno nalazi na svome starom mjestu.

Jedni su smatrali da ga je odnijela duša pokojnika koja se nikako ne može smiriti, drugi da su ga odnijele vile koje su se na njemu u ranu zoru odmarale, treći pak da su to sve vražji posli i da bi od novoga korita trebalo posve odustati.

Međutim, tko zna čime tjerani i s kojim nakanama, ljudi ponekad čine i ono što u normalnim okolnostima nikada ne bi uradili. Ponovno se okupi prkosna skupina najodvažnijih, upregnuše volove i sokoleći sami sebe uputiše se do neobičnog kamena. Iako su se čudili što oko njega nema nikakvih tragova koji bi upućivali na to tko ga je i kako vratio, seljani ga još jednom vezaše konopcima i povukoše prema naselju. No, ovaj put dogodi se nešto što nitko od njih nije očekivao. Vukli su kamen bez ikakvih problema, ali kad stigoše na pola puta, volovi naglo zastadoše. Kamen kao da je postao začaran. U svome inatu gorštaci ne htjedoše popustiti, nego iz naselja dovedoše još par volova i upregnuše ih skupa s ostalima nadajući se da će sada moći povući kamenu gromadu. Ipak, sve bi uzalud; konopci su

pucali a životinje lipsavale, ali se kamen ne pomače ni za pedalj.

Čitav su dan mještani bili uporni. Mučili su se, umarali i odmarali volove, ali bez ikakva uspjeha. U sami sumrak, kad se počeo lomiti sjene dana i noći, iz kamena se začu potpuno razgovjetan glas: "Ostavite me na pola puta, ako boga znate". Kada se molba ponovi još nekoliko puta, zaprepašteni i uplašeni mještani, ne obazirući se na upregnute volove, dadoše se u bijeg prema naselju. Za njima uskoro stigoše i uplašene životinje, koje su se na neobjašnjiv način oslobodile ukletog tereta.

Korito izdubljeno u velikom kamenu još je dugo godina stajalo na pola puta između napuštenog i sadašnjeg naselja, prazno i neupotrebljivo. Sudionici samog događaja, na upite zašto su ga postavili na putu, dalje od izvora i vode, samo su neodređeno odmahivali rukom nerado prepričavajući svoje doživljaje.

Još dugo iza davno pomrlih gorštaka, njihovi nasljednici i mještani okolnih naselja izdubljenu kamenu gromadu zvali su uistinu prikladno – suho korito "na pola puta".

B

Margum! Ima tu nečega ubitačnoga već u samome nazivu. Tako se zvala zasigurno najgora od svih serija konjaka, kakve su dokoni vojnici ispijali već šest mjeseci otkako je rat, barem onaj izgubljeni rat za Vareš, za njih stao. Ljudi u tom alkoholu isprva utapaju svoju tugu, poslije će navodno ubijati dosadu, i tako se zabačena hajdučka enklava s vremenom pretvorila u tržište koje kao da nema dna. Trovači su iz susjednog entiteta, čija se granica – jedva pola sata udaljena i ponegdje minirana – proteže uz jednu rječicu. Pa, kad je taj margum već stigao, red ga je i probati, ali ne samo probati – čep se odvrci i kao po rituelu odbacuje, ili zgnječi: to više ne treba...

Prvi incident za koji bi se moglo posumnjati da je prouzročeno tom patvorenom *konjačinom* dogodio se kad se jedan od bečara – kakvih je tada tu na Daštanskom bilo barem još tisuću – borio da ostane na cesti, ali mu nije uspjelo. Ne, nije s autom, kud bi još i to, nego pješice. Ograde oko dvorišta više ne postoje; tijekom zubate i krvave ratne zime one su uporabljene ili za gradnju zemunica ili, češće, za ogrjev. Dakle, bekrija se nije imao za što uhvatiti, pa je s ruba ceste skliznuo niz travu da bi se, dosta nezgodno ali bez jauka, zaustavio za jednim kolcem. Otkud kolac na njivi sâm? Kad podiže pogled uza nj, razabra televizijsku antenu. I potom se antena, premda ni kriva ni dužna, nade savijena u luk. Društvo koje je u kući gledalo prijenos nogometne utakmice raznim je psovka popratilo nagli nestanak slike s ekrana. Tek nakon nekog vremena netko je od njih opazio da nije u pitanju nikakav kvar na predajniku nego pijani “ljudski faktor”, koji se, eno ga vidi, po njivi valja.

Za to vrijeme selom već struji vijest da su se jednome od te “mokre braće” noge posve oduzele, ne da ne može na njih nego ih prestao osjećati, a drugome se, kažu, dogodilo da je posve obnevidio – sve to iz čista mira, usred lumpovanja! I takve su onda u kolicima razvozili po selu. Ključno je pitanje što su ti ljudi pili? Ako je i ovaj – koga je sad na pō njive jedan od onih iz kuće šćepao za okovratnik – potezao iz iste boce, onda bi antenu, da je ne znam kako brutalno *prismotana*, trebalo zanemariti, a njemu odati priznanje što je uopće stigao dotle na vlastitim nogama.

U drugoj kući nedaleko mjesta incidenta jedno je drugo društvo televizor držalo ugašen i neumor-

Margum

DOMINIK LATIN

no pjevalo, a nekog plavokosog momka s gitarom sprečavalo čak i da ode u toalet. Ali jabukove je rakije, koju su nabavljali negdje na dnu Višnjica, već ponestalo. U poluprozirnome kanistru od pet litri samo je pri dnu mućalo. Nema što, krajnje je vrijeme za novu *refenu*, ali teško je naći ikoga tko bi htio otići u nabavu. Do Višnjica je cesta sva u blatu i pregibima; pješaku mrska, vozilima pogubna. Većina šasija nije ni jednu sezonu uspješno izdržala. No, ne vrijedi se dalje zadržavati s ovima u kući: dogovora nema na pomolu. Zato ćemo se na Višnjice zaputiti sami.

U strogom središtu tog silno razudena sela, nedaleko doma kulture i Kajunovih kuća, drveno korito. Po vodi pluta bijelo rublje, neki ga vojnici inspire. Dok on to, dva reska šuma kratko se začuše zrakom: ziiip, ziiiiiip... Uspio je to čuti jer je u taj čas uvrnuo jednu potkošulju kako bi je iscijedio. Prepoznata taj zvuk i zastade napetog sluha, onako napola sagnut. Hici u dolasku! Jedan se zabi u obod latora, koji je bio odložen uz korito, te ga prošuplji i bijeli emajlirani lak počeo pucketati, a drugoga nije upratio; vjerojatno je pao u baru, tu ispod. Sve dotle nije obraćao pozornost na sporadičnu pucnjavu između dviju vojski koje su se tako redovno čarkale na padini naspram Višnjica. Negdje oko Šikuljskoga gaja. Zasad samo te dvije strane ratuju, a najčešće se *uspucaju* kasno noću. No, neke

je otuda sinulo: što bismo mi puškarali, a *Havajci* uživali? Ajmo jedan rafalčić i njima, ništa ne košta...

Cijedenje je završeno i vojnici umjesto kao vojnici osjeća se kao seoska snaša dok se s laborom pod rukom udaljava od korita. Više od toga uzrujava ga činjenica da je maločas mogao nastradati bez veze, od metaka ispaljenih nasumce i bezrazložno. No, život ide dalje. Odlučuje kako će kod najbližeg nakupca kupiti litru pića da bi se kolegama iskupio za posuđeni labor koji im vraća *prosviran*.

– Nemam rakije, ima ovaj konjak... gledaj ga kako se zlati – otpočinje švercer klasičnu priču, premda je sadržaj u boci izgledao više narančasto.

– Skratki, života ti – presječe ga vojnici – kupit ću to šta je da je, ne mogu drukčije ljudima na oči.

I nije mogao odabrati bolji trenutak da im se pojavi na vratima s *litricem*. Poskakaše na njega od sreće i na rukama ga unesoše na kauč. On im pokušava ispričati što se dogodilo laboru, oni njemu iznose svoj daleko veći problem s praznim kanistrom.

– Ma kakav labor, nosi ga ako ti treba i nek ti naprave na njemu još jednu rupu. Svaka rupa, nama litar konjaka. Nakon tako luckasta prijedloga povaljaše se od smijeha. Ipak, glavno je da se bančenje sad može nastaviti. Prvi koji otpi iz boce, čudno se zgrozio:

– Ouh, što je gadan ovaj

magnum...

– Nije magnum, nego margum. Magnum ima oznaku 44, ima finu niklenu cijev i ubija – javi se ponosno jedan znalac.

– Men se čini da ubija i ovo... – uvjerava opet ovaj koji je uvijek volio biti prvi. Ostali ga razuvjeravaju da je to uvijek tako kad se s rakije prijede na obojena pića. Ali, kad i oni kušaše, moglo se vidjeti svakakve grimase. Pa i kad je boca obišla drugi krug, dojam o njezinu sadržaju nije se nimalo popravio. Ispijanje će se nastaviti tek zahvaljujući onom kodeksu koji su ovi ratni drugari odnjegovali u kudikamo težim situacijama, kodeksu koji veli – ne ostavljaj druga ni kad je pod paljbom, a kamoli kad se zapljuskuje, makar i tim gadljivim pićem! No, uskoro ono počinje uzimati danak...

Laki top sklonjen za kućom zbilja se uležao jer se primirje odavno učvrstilo, ali zar će ga aktivirati? Hoće, nego što! Svlače maskirnu mrežu, napuniše ga nekako i u tijeku je dogovor tko će opaliti. Nitko ne preza, ali solidarni su i daju šansu svome vozaču – on to nikad nije iskusio. A od vojnika koji im donese vražji margum počeoše zahtijevati da im kaže otkud je pucano u labor. Sad im je labor odjednom postao važan kao svetinja i zbog njega hoće izvršiti osvetu.

– Ma, ne znam, ljudi, da me ubijete sad... – eskivira on misleći ih tako odvratiti od namjere.

– Onda ćemo i jednima i drugima po jednu granaticu, zakreći cijev i pucaj... – netremice će zapovjednik poslužiti kao u jeku neke ofenzive. I taj vozač stvarno opali. Ovaj koji je zapovjedio paljbu već je samouvjereno držao dalekozor pred očima, ali se na nogama ljuljao. Kad, iznenada se zadera:

– Ej, eej – pogodio si pticu!

Učinilo mu se perje. To je u stvari posvud letjelo iverje pošto je vozač naciľjao tako dobro da je pogodio u obližnju hrpu drva. Sreća je da su zbog te "ptice" svi popadali u smijeh iz kojeg se nisu mogli povratiti i tako se naprosto zaboravilo na odmazdu. Sad kad je situacija olabavjela, vojnik im skinu zatvarač s topa da više ne mogu opaliti i sakri ga prije nego će pravo do onog švercera kunući putem i margum i lavor od kog je sve počelo, i rat... Ah, da! Da nije glupog rata, ništa od ovoga ne bi bilo.

Tragom dojave o *šenluku*, zapovjednik postrojbe uskoro kreće u nadzor i na licu mjesta nailazi na nepremostiv problem: nemoguće je ostvariti komunikaciju. Ili se svi prave ludi ili su na misteriozan način kolektivno poludjeli!? Iz

literature je zapovjedniku poznato da se slične stvari događaju jedino onima koji se nađu unutar ukletoga Bermudskog trokuta, gdje svi instrumenti polude, a ljudi nestanu bez traga ili, ako se koji izvuče, njega se zatekne u teškom bunilu. Sada se njegova elitna posada ponaša otprilike na taj način i nitko nije u stanju kazati nešto suvislo. Tek kad odlučiše *zapovrnuti* pjesmu, on osjeti olakšanje. Već je bio blizu odluke da pozove medicinare, možda i organe sigurnosti. Najbolje će biti da ostane uz njih dok ne zaspu i da se sve završi bez bure; dobri su to i u borbi pouzdani momci, i samo tome imaju zahvaliti što će im progledati kroz prste dok se ne saberu i ne otriježne. Nije im prvi put da se opiju, ali da izgube kontakt s pameću do ove mjere – to mu nikako nije jasno.

Međutim, postade mu jasno kad je i sam propustio gutljaj marguma niz grlo. Ispod gustih crnih brkova, koji mu prekrivaše i gornju usnu, sad se ukazaše svi njegovi zubi i to s desnim, a tamni podočnjaci mu se povukoše gotovo potpuno pod oči pa opet razviše u širok polukrug. Da je tu bio ijedan priseban svjedok, od smijeha bi

mogao pasti na tjeme pred tim tragikomičnim izrazom lica u grču. Sretna je okolnost da nitko od prisutnih ne zna ni kako se zove...

Čekajući da svi do zadnjega pospu, zapovjednik je ipak omrknuo. Ostavlja ih, podešava svoj opasač na kojemu se nalazi nerazmjerno velika futrola spram njegove figure i u njoj pištolj tipa *tetejac*, te odlazi niz blatnjavu cestu. I kad je šljapkanje kaljuže pod njegovim čizmama gotovo utihnulo, začu se: pljas! Zapovjednik je pao, baš na svoj pozamašni pištolj, i donekle ozlijedio kuk. Je li moguće da to ima veze s jednim gutljajem onog živog otrova?!

Ujutro je zapovjednik imao provesti dvije istrage. Na mjestu gdje je pao, otisak futrole fino se razaznaje u blatu, ali nema ničega čemu bi mogao pripisati krivicu za svoj pad. Shvaća da mu je najbolje šutjeti o tome: nitko ga nije vidio. Uistinu!? A sad za njim da vidimo kako će teći saslušanje u kući i što mamurni topnici imaju reći. Oni si podgrijavaju juhu koja je ostala od jučer, a dok juha ne prokuha, može se i zapjevati. U stvari, pjesma počinje spontano, bez dogovora. Prije nje je zadugo vladala duboka

tišina tijekom koje su podbula lica razmjenjivala nemoćne poglede u kojima ima i nevjerice: svatko se od njih nada kako izgleda bar malo bolje od ostatka društva. Ne vrijedi se zavaravati. Onaj vozač, koji je jučer imao vatreno krštenje, zagrlj najbližega sebi i pusti glas: "Aaaa kad sam sinoć pošla iz dućana..." Zagrljeni se priključuje; nekako baš od srca pjevaju pa ponukaše i ostale, kad banu zapovjednik. Muški zbor, kojeg je istinabog bilo lijepo slušati, zaustavi se poštujući nadredenog.

– Lijepo, veseli smo jutros. Samo umjesto te ženske pjesme, pjevajte mi šta ste vi radili sinoć – počeo brko dvosmislenim tonom.

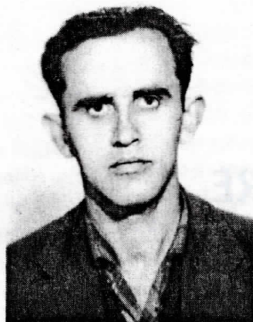
Prvi se, po službenoj dužnosti, pravda zapovjednik posluge:

– Bog me ubio, zapovjedniče, ako se ičega mogu sjetiti...

Ne sjećaju se ništa bolje ni ostali. Zabušavaju, nudeći zapovjedniku tanjur vrele juhe. No, kad je na kutlači kroz gustu paru izvučena raskuhana guma – kojoj je mjesto na poklopcu pretislonca gdje služi za brtvljenje, a ne u loncu – sve se onda samo kazalo...

B

TUŽNO SJEĆANJE (1.IV.1974. – 1.IV.2004.)

Dana 1. travnja 2004. navršit će se 30 godina otkako je prestalo kucati srce našega dragog supruga, oca i djeda

ČEDE DRMEŠIĆA pok. Ante

Godine prolaze, a naša bol ostaje ista. Hvala ti na svim dobrim djelima kojima si nas za života zadužio.

Počivao u miru Božjem!

Mise zadušnice bit će služene u Beču i u Nizozemskoj.

Tvoji najdraži: supruga Mira, djeca Anto i Kosa, Viktor, Miroslav i Tanja, Josip i Janja, Nada i Goran, unučad Zvezdan, Biljana, Kristijan, Snježana, Svjetlana, Ivana, Sanja, Tanja, Čedo i Jasna

Sanjati je lako

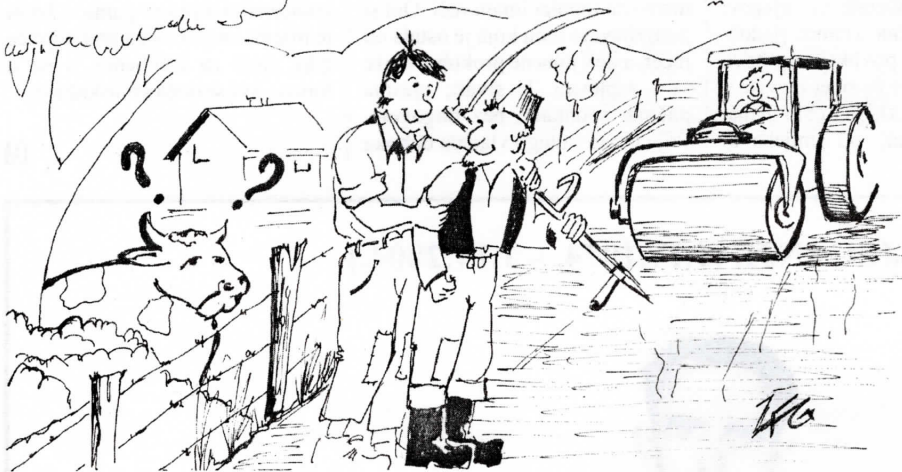
PIŠE DUNJA ŠEGO

URBANA SELA

Možemo se mi pojedinačno zanositi koliko hoćemo, i priželjkivati i fantazirati, no naš Vareš sigurno ni sanjao nije da će mu od Kantona na ime kapitalnih ulaganja za ovu godinu dopasti punih 2 tisuće KM! Da se zakrpe rupe. Rupe na cesti kroz grad. Ma koji grad?!

Promatrajući ga globalno, ponekad se čini smjelim Vareš nazvati i varošicom, ali da "urbani dio sela Dabravine" treba dobiti 45 puta veći novčani iznos za uređenje prometnice – to već vrijeda svaku logiku! Pa i to nije sve. Na kraju se financijski brojčanik u kantonalnoj vladi zaustavio na 640 tisuća KM, koliko je, uključujući Dabravine, predviđeno uložiti u još neka sela vareške okolice za koja u tom nevjerojatnom planu ne piše do koje su mjere ona "urbana". No, kad se pogleda koja su to sela, iz svega se iščitava jedna još skandaloznija stvar. Sve je udešeno tako kao da nigdje u okolici Vareša nema nijednoga Hrvata!

Ako nekome treba dodatno pojasniti, to znači da su kapitalni projekti odreda usmjereni na bošnjačka sela. Naravno, najesen su opet lokalni izbori. Sve i jednu paru koja bi se dakle uložila u Vareš, SDA planira sam kapitalizirati, ne ostavljajući svojim partnerima ni mrvicu. Što sad kazati prevarenoj strani osim: dobro jutro, Kolumbo...

NOĆNE MORE

Moramo biti svjesni da nije svima samo pasjaluk na pameti. Postoji mnogo prećih briga. Tako, primjerice, iznureni umirovljenici sanjaju povišicu ne bi li kakogod dobili bar 200 maraka. Znam mnoge vojnike koji sanjaju 20 godina staža kako bi uhvatili vlak za umirovljenje, koje je kod njih aktualno. Dotle u našoj Općini sanjaju onih 2 posto pristojbe od izvoza drva, koje nikako da dosanjaju. Zbog ovih, a i niza drugih sirotinjskih primjera, i dalje sam mišljenja da ta sprava za osmišljavanje snova ne bi dala ruke Varešanima. I ovako se narod ubi snujući i maštajući, a ništa mu ne pomaže.

Općenito, ti recepti razvijenog svijeta, koji bi čovjeku navodno trebali pomoći da se opusti i rasterećen zaspi, nama ne mogu pomoći. U Americi se tako nedavno pojavila jedna bizarna anketa. Pitanje je glasilo: čije biste pogubljenje željeli izravno gledati? To bi kao trebalo koristiti Amerikancima da se riješe svoje noćne more, i zaista je svaki peti stanovnik te zemlje na stolici za umiranje poželio vidjeti Osamu bin Laden. Mi se od te nacije suštinski razlikujemo jer mi svake večeri na dnevniku imamo gledati likvidacije. Naši ljudi tek padaju u noćnu moru kad čuju da je to i to poduzeće danas likvidirano.

Ima sigurno i u nas zadržani ljudi koji bi voljeli vidjeti likvidaciju nekog negativca iz rata, no prije bi se moglo naći one koji bi poželjeli gledati kako u komšije crkava krava ili kako mu likvidiraju poduzeće. Još bolje ako je to poduzeće privatno. I stoga bi u nas rezultat takve ankete bio dozlaboga šarolik. Zato je nikad ne bi trebalo ni provesti. Našem čovjeku treba rada, pa da se umori poslom do te mjere da navečer zaspi kao janje. Da se i ne okrene do jutra. I ne bi ga spopale ni noćne more, ni silikonske plavuše u nekim snobovskim autima.

REŽIRANI SNOVI

Japanci su, zamislite, stvorili napravu za sanjarenje odnosno za regulaciju snova. To se i moglo očekivati od ljudi koji od silnoga rada nemaju vremena ni za spavanje, a kamoli za snivanje. Dočim, u nas stvari stoje obrnuto: sanja se do mile volje. I noću, ama i danju. Dakle, kad bi se i doniralo jednu takvu spravu Varešanima, ne nalazim da bi od nje bilo koristi. Ovdje bi koristilo jedino da se izumi kakva mašina koja snove pretače u stvarnost.

Držim da bi u mnogim glavama nastala zbrka već prve večeri prilikom odabira snova. Treba, naime, toj spravi povjeriti svoje želje pa da ona tijekom noći učini što može. Te su želje možda pristojne, a možda i perverzne, nikad se ne zna. Uglavnom, zainteresirani moraju raspolagati i fotografijom onoga koga bi željeli sresti ili onoga što bi doživjeli u snovima.

I, evo, uzmimo za primjer naše muškarce koji su taoci svoje vječite dvojbe: dobra žena u dobrom autu... Što odabrati?! Dodajmo i parametre: recimo da auto ima 200 "konja" i da nije stariji od 2 godine, a da je ona vitka i obvezatno plavuša, ne starija od 20 godina. No, na to stara feministička definicija kaže: svi su oni isti! Uzet će auto upola slabiji i duplo stariji, a i sa ženom bi se zadovoljili dvostruko starijom, samo neka ostane plavuša. U prvi mah čini se kao "daj što daš", ali to je lukavo zamišljeno jer neke plavuše – a i crнке, zašto ne – izgledaju bolje sa 40 nego neke s 20 godina. I logično se onda upitati: što će takvima sprava za maštanje?

Ako ima muških na koje se spomenuta dvojba ne odnosi, neka mi oproste. Možda već imaju plavušu, pa bi sad željeli birati između auta i neke crнке. A možda bi neki tražili više podataka pa da temeljitije usporede performanse auta i performanse žene. Ljudi zanovijetaju... E sad, nije nepoznanica da se i na ženskoj strani svašta sanjari, samo se dame rjeđe o tome povjeravaju.

									Autor: Č.Jelić	POGLAVAR BANJA- LUČKE BISKUPIJE	KORAK NAPRIJED ILI USTRANU	OVISNIK O NARKO- TICIMA
									UGLAĐEN, PRISTOJAN			
									"REPUBLIC of SOUTH AFRICA"			
									ANGLOAME- RIČKA MJERA (ACRE)			
									OKRUG- LICA, VALJUŠAK			
									MAKEDON- SKO KOLO			
									KAMEN U PJESMAMA OKAMINA			
B	SLOVENSKI KNJIŽEVNIK, FRAN	OTPUSTITI STRIJELU S LUKA	ZAVARIVAČ	VRSTA KRUPNE VIŠNJE	BROJ ČLANOVA KVARTETA	POKUDA, PRIJEKOR	NAJTANJE SLOVO	TULJAN HRVATSKI KNEZ IZ IX. ST.				
VAREŠKO IZLETI- ŠTE NA SLICI											NORVEŠKA SPOJ S KISIKOM (množ.)	
CRVENKA- STI SIR IZ EDAMA							MAGARAC, TOVAR					ČIN OTPU- ŠTANJA S RADNOG MJESTA
OBMANJI- VATI							CRO COPO- VO IME UMBERTO NOBILE					
PRISTAŠA SPIRITUA- LIZMA												
POLITIČKA EMISIJA NA OBN-u									"PRASAK" ZORE RADIJ			
TIP KOSIH TISKARSKIH SLOVA							RIBA KOMARČA, PODLANICA SUMPOR					
POLJSKI KAZALIŠNI REDATELJ, JANUSZ					POKOJNA GLUMICA KISIĆ					IVAN ZAJC		

RJEŠENJE SKANDINAVKE, vodovarno: fin, n, edamer, osao, varati, mirko, spiritalist, telering, cik, italik, orada, kica, asja, iz.

BOBOVAC.❏

LIST VAREŠKIH HRVATA

Rješenjem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Federacije BiH, broj 08-651-311-4/98, list "Bobovac" upisan je u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 817, a mišljenjem istog ministarstva oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda

osnivač i izdavač: HKD "Napredak", Podružnica Vareš ❖ za izdavača: Čedomir Jelić ❖ adresa uredništva: 71330 Vareš, Put mira 23, tel./fax: 032/848-165 ❖ internetska adresa: <http://www.vares.pp.se> ❖ e-mail: goran.mijatovic@vares.pp.se ❖ žiroračun u KM: 199-047-00042902-61 kod ABS banke d.d. Sarajevo, s naznakom: za list "Bobovac" ❖ naklada: 1200 primjeraka ❖ izlazi jedanput mjesečno ❖ glavni i odgovorni urednik: Čedomir Jelić ❖ uredništvo: Vladimir pl. Alaupović, Zlatko Filipović, Željko Ivanković, Mladenko Marijanović, Stjepan Šurkić i Mijo Vidović ❖ unos teksta: Davorka Terzić ❖ računalna priprema: "Art company" d.o.o. Kiseljak, tel./fax: 030/870-974, 802-108; e-mail: art.company1@tel.net.ba

**TURISTIČKA
RAZGLEDNICA VAREŠA
PAPRATNO BRDO**

U nisci bisera koji čine turističku ponudu
naše općine svoje mjesto svakako treba
naći i Papratno brdo. Riječ je o jednom
od lako dostupnih Zvijezdinih vrhova
(1171 m) s kojeg puca uistinu
veličanstven pogled.

Priredio J. Klarić

